

PR12 – FYZ1 22/23 FS

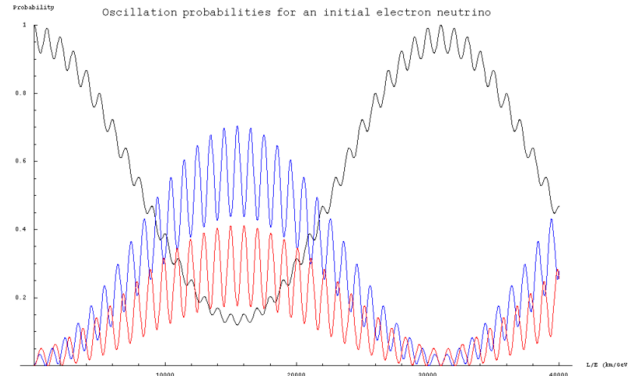
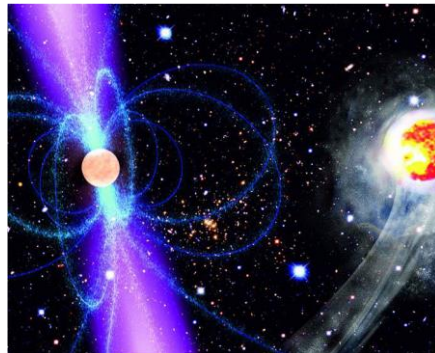
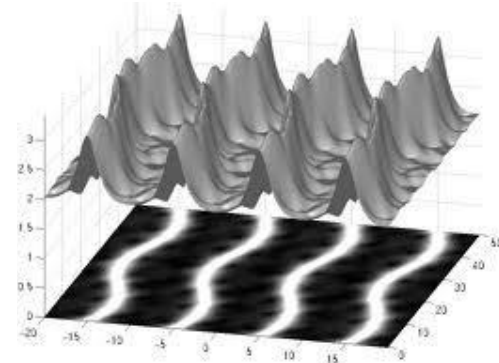
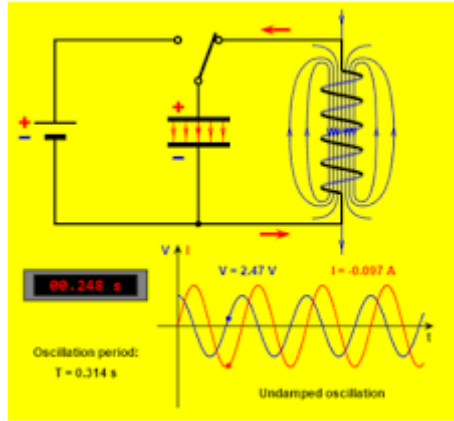
Kmity 1

Ing. Štěpán Kunc, Ph.D.

stepan.kunc@tul.cz

Kmity

Kmity –pružina, elektrický obvod, EKG, plazmony, pulzary, neutrina –různé děje, stejný matematický popis

Kmity

Kmity, kmitání, oscilace – procesy které se s určitým stupněm pravidelnosti opakují

Fyzikální veličina (výchylka, el. proud, ...) osciluje kolem určité rovnovážné polohy (střední)

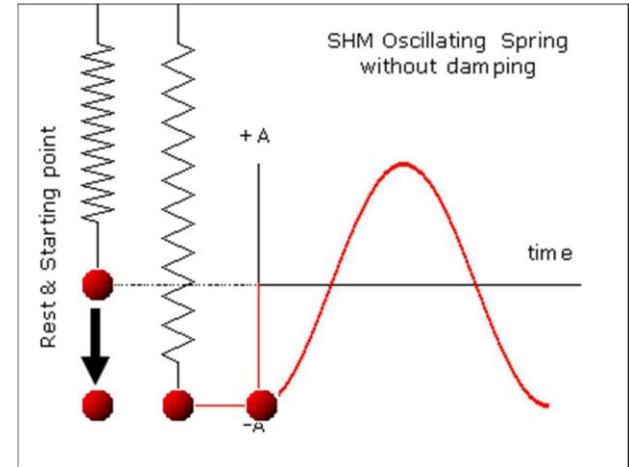
Různá fyzikální podstata (mechanické, elektromagnetické, elektromechanické, ...)

Oscilátor – soustava, která kmitá (osciluje)

Kmity v mechanice – periodický, prostorově omezený pohyb.

Kmity volné (vlastní) – soustava koná kmity sama po předchozím vychýlení z rovnováhy

Kmity vynucené (buzené) – hodnoty všech veličin se opakují v pravidelných intervalech. Pohyb je opakovaně vynucován vnější silou

Kmity

Periodický průběh – průběh sledované veličiny X se opakuje s určitou periodou T

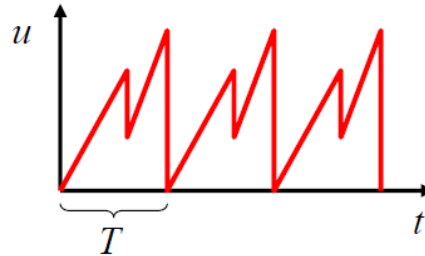
$$X(t) = X(t + T)$$

Počet oscilací za 1 sekundu vyjadřuje **frekvence kmitavého pohybu** f

$$f = \frac{1}{T}$$

Kruhová frekvence kmitání

$$\omega = 2\pi f$$

Harmonické oscilace – Mechanický lineární harmonický oscilátor

Pohyb je udržován působením elastické (vratné) síly, která je přímo úměrná výchylce z rovnovážné polohy a působí proti výchylce.

Pohyb je **periodický** – **harmonický**
Úhlová frekvence ω je konstantní
Parametr k vyjadřuje tuhost oscilační vazby
Lineární – 1D – u - **výchylka**

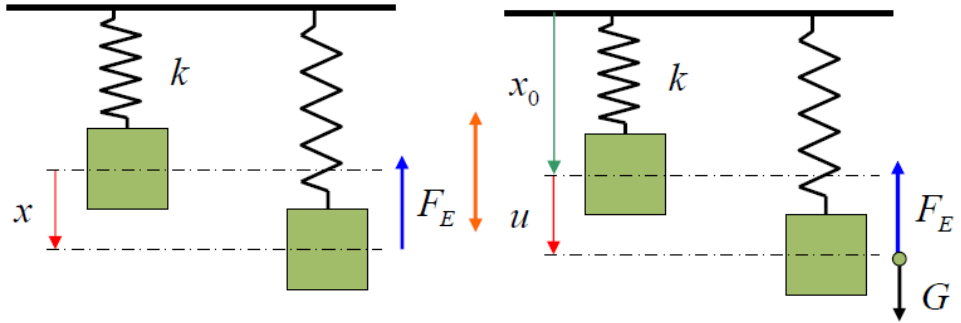
$$F_e = -ku$$

Kmity

$$F_e = -ku$$

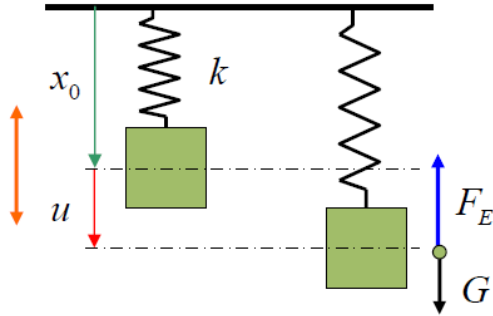
Pokud zanedbáme tření a uvažujeme pouze konzervativní vratnou sílu F_e
A konzervativní tíhovou sílu $G = mg$

$$G = mg = -F_e = kx_0 \quad \Rightarrow \quad x_0 = \frac{mg}{k}$$

$$F = -kx + mg = -k\left(x - \frac{mg}{k}\right) = -k(x - x_0) = -ku$$

$$F = ma = -ku \quad \Rightarrow \quad m \frac{d^2u}{dt^2} + ku = 0 \quad \Rightarrow \quad u = A \sin(\omega_0 t + \varphi)$$

Kmity

$$u = A \sin(\omega_0 t + \varphi)$$

u – okamžitá výchylka
 A – amplituda
 ω_0 - úhlová frekvence
 φ – počáteční fáze

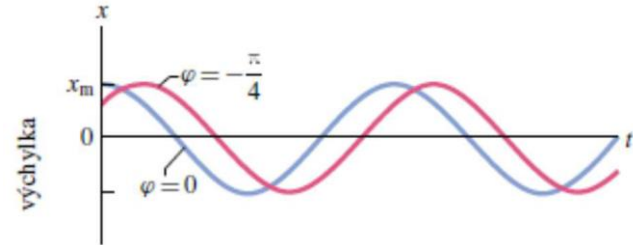
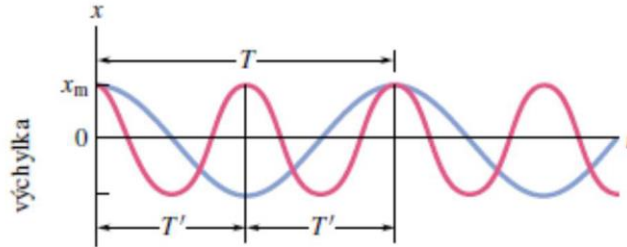
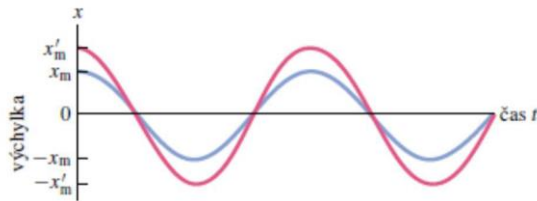
$$\omega_0 = \sqrt{\frac{k}{m}}$$

$$f = \frac{\omega_0}{2\pi} = \frac{1}{2\pi} \sqrt{\frac{k}{m}} \quad T = 2\pi \sqrt{\frac{m}{k}}$$

A – amplituda

T - perioda

φ – počáteční fáze

Kmity

$$u = A \sin(\omega_0 t + \varphi)$$

Okamžitá výchylka

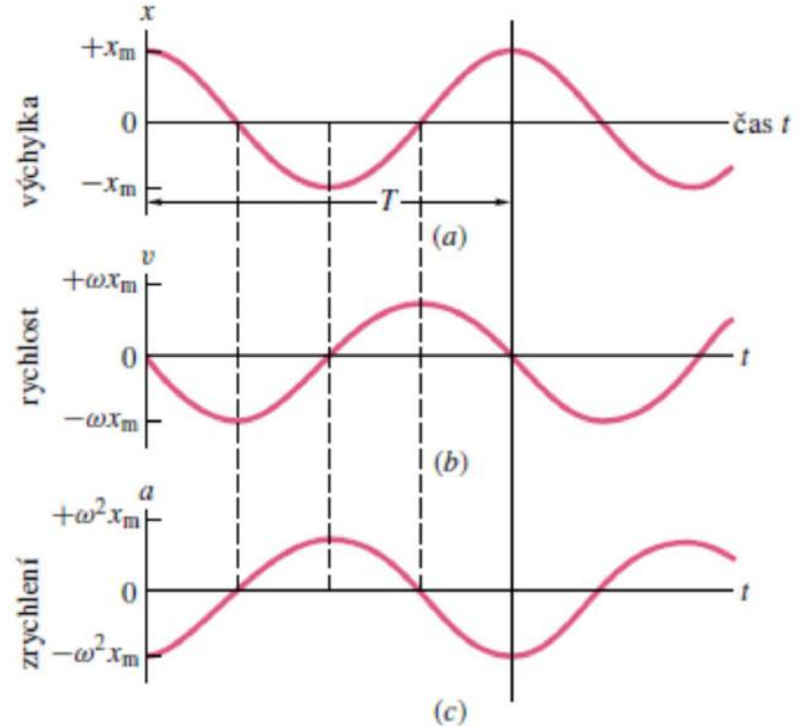
$$v = \frac{du}{dt} = A\omega_0 \cos(\omega_0 t + \varphi)$$

Rychlost

$$a = \frac{dv}{dt} = -A\omega_0^2 \sin(\omega_0 t + \varphi)$$

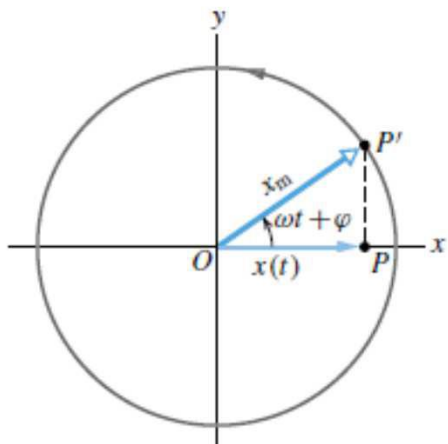
Zrychlení

$$a = -\omega_0^2 u$$

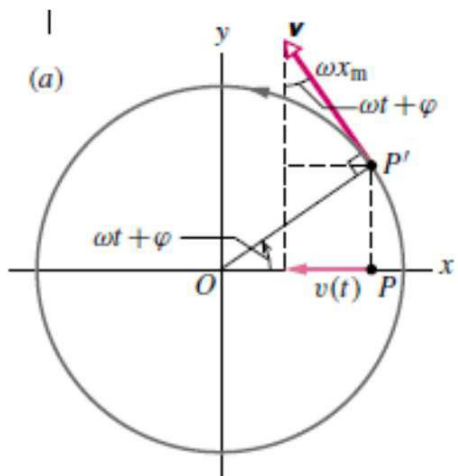

Kmity- analogie pohybu po kružnici

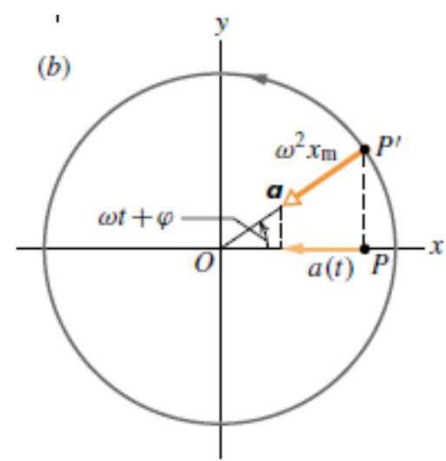
Poloha

Rychlost

Zrychlení

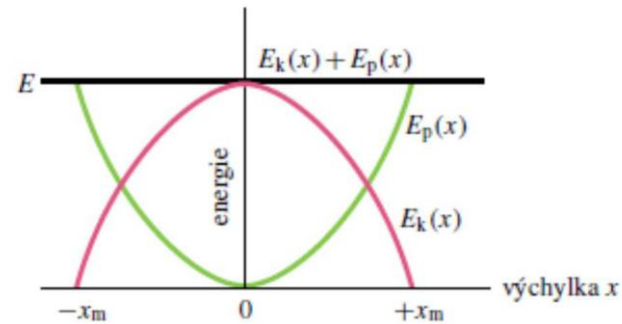
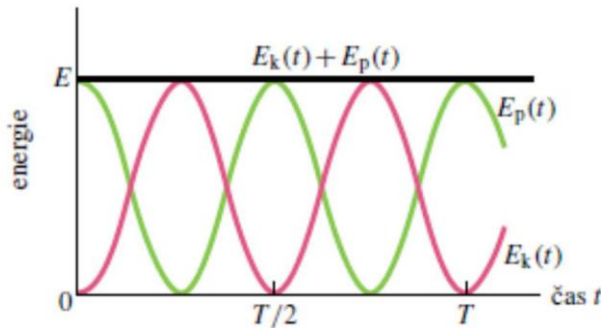

Kmity- energie

Dvojnásobná frekvence !

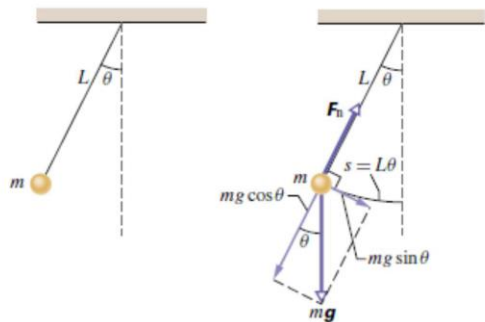
Kinetická energie $W_K = \frac{1}{2}mv^2 = \frac{1}{2}mA^2\omega_0^2 \cos^2(\omega_0 t + \varphi)$

Potenciální energie $W_P = -\int_0^u F du = \int_0^u ku du = \frac{1}{2}ku^2 = \frac{1}{2}mA^2\omega_0^2 \sin^2(\omega_0 t + \varphi)$

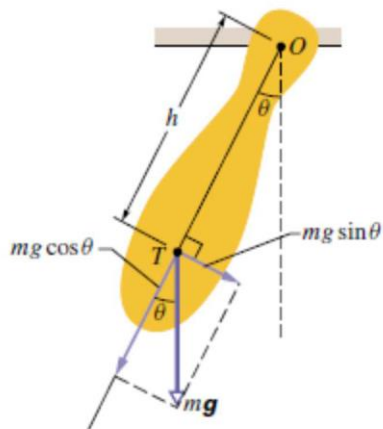

$$W_M = W_K + W_P = \frac{1}{2}mA^2\omega_0^2 = \frac{1}{2}mv_{\max}^2$$

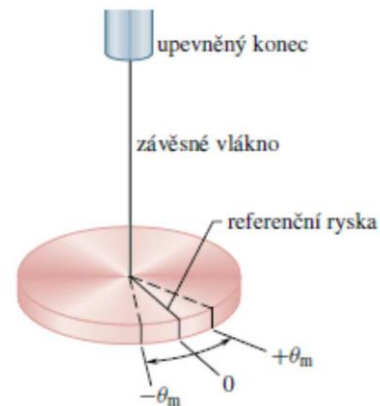
Kyvadla

$$T = 2\pi\sqrt{\frac{L}{g}}$$

$$T = 2\pi\sqrt{\frac{I}{mgh}}$$

$$T = 2\pi\sqrt{\frac{I}{\chi}}$$

$$M = -\chi\theta$$